

Informacja

Strona znajduje się w archiwum.

Negocjowanie winy w Gruzji

W dniu 15 grudnia 2010 roku gruziński oddział pozarządowej organizacji Transparency International opublikował raport dotyczący funkcjonującej w tamtejszym systemie prawnym instytucji *plea bargaining*, oznaczającej w dosłownym tłumaczeniu targowanie się o winę, zaś na język polski przekładanej jako ugoda sądowa lub obrończa.

Instytucję *plea bargaining* wprowadzono do gruzińskiego systemu prawnego w 2004 roku, po przemianach związanych z Rewolucją Róż. Nowa administracja pod przewodnictwem prezydenta Saakaszwilego argumentowała, że ma to być skuteczne narzędzie w walce z powszechną w kraju *korupcją* i przestępczością zorganizowaną oraz ma stanowić remedium na przewlekłość procedur sądowych. W ocenie TI jest ona bardzo przydatna przy zwalczaniu przestępczości korupcyjnej, jednakże może prowadzić do podważania niezależności sądów oraz do nadużyć.

Zgodnie z gruzińskim kodeksem karnym targować się o winę można w obliczu nawet najpoważniejszych zarzutów, a jedynym warunkiem wstępnym zastosowania procedury jest zgoda oskarżonego na współpracę z prokuraturą. Jej istota sprowadza się do negocjowania w trakcie postępowania przedprocesowego warunków, na jakich oskarżony przyznaje się do zarzucanych mu czynów, co ma bezpośrednie przełożenie na wymiar kary. W zamian za istotne informacje i przyznanie się do winy prokurator może zmienić kwalifikację prawną czynu lub zrezygnować z części zarzutów, bądź wystąpić o niższy wymiar kary. W przypadku osiągnięcia w tych kwestiach porozumienia prokurator zwraca się do sądu o wydanie werdyktu bez procesu.

Zdaniem autorów raportu instytucja *plea bargaining* okazała się być bardzo efektywna przy przyspieszaniu procedur sądowych i pociąganiu oskarżonych do odpowiedzialności, jak również

przyczyniła się do odciążenia sądów. Swoją skuteczność wykazała przy rozwiązywaniu spraw *korupcyjnych*, gdzie niezbędne jest rozbicie solidarności uwikłanych w ten proceder i aktywna współpraca przynajmniej jednej z osób. Znacznie mniej osób oskarżonych korzystających z procedury ugody kończy jako osadzeni w zakładach karnych, co pomaga zmniejszyć ich przeludnienie. Jako wadę odnotowano, iż system negocjowania przyznania się do winy niejako podważa pozycję niezależnych sądów, gdyż to prokurator jest głównym inicjatorem tego, jakim wynikiem zakończy się postępowanie. Szerokie kompetencje prokuratora w tej materii negatywnie wpływają na przejrzystość postępowania. Nie jest jasne też, jakimi kryteriami kieruje się on przy proponowaniu oskarżonemu konkretnego wymiaru kary, zwłaszcza kar finansowych.

Biorąc powyższe pod uwagę, TI kończy swój raport szeregiem rekomendacji zmian, które w opinii organizacji przyczynią się do usprawnienia systemu.

Źródła: www.transparency.ge, Adam Bogusławicz, „Postępowanie skrócone” – klasyczna forma konsensualnego sposobu zakończenia postępowania karnego, w: Prokuratura i Prawo nr 4/2006.